

6. *Тряпицына А.П.* Современный учитель: информация к размышлению // Вестник герценовского университета им. А.И. Герцена. – СПб.: РГПУ им. А.И. Герцена. – 2010. – № 1 (75). – С.3-12.
7. *Витвицкая Л.А.* Педагогическое взаимодействие в образовательном процессе школы. Монография. – Оренбург, 2002 – 138с.
8. *Ляудис В.Я.* Методика преподавания психологии: Учебное пособие. 3-е изд., испр. и доп. – М.: Изд-во УРАО, 2000. – 128 с.
9. *Зимняя И.А.* Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2004. – 384 с.
10. *Роджерс К.Р.* Взгляд на психотерапию. Становление человека. – М.: Издательская группа «Прогресс», «Универс», 1994. – 480 с.

Москалик Г. Ф. Коммунальное взаимодействие субъекта и объекта образовательного процесса.

Субъект-субъектное взаимодействие анализируется как форма коммуникации, которая является одновременно атрибутом совместной деятельности и самостоятельной ценностью, включает в себя как обмен информацией, так и обмен действиями и восприятием на его основе людей друг другом.

Ключевые слова: человек, образование, субъект и объект образовательного процесса, взаимодействие, коммуникация.

Moskalik G. F. Public interaction between subject and object of the educational process.

Subject-subject interaction is analyzed as a form of communication that is both an attribute of joint activities, and self-worth, includes both the exchange of information and the exchange of perceptions and actions on the basis of his people to each other.

Keywords: people, education, the subject and the object of the educational process, interaction, communication.

Париш Н. М.

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ТА ПРОСВІТНИЦЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Метою використання інформаційних технологій є формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності як результату спеціальної підготовки, який є інтегральним утворенням особистості майбутнього інженера-

педагога, що виникає в поєднанні мотивів, теоретичних, професійно-значущих знань, умінь, навичок і педагогічного досвіду, які відповідають напрямку за профілем інженерно-педагогічної діяльності.

Ключові слова: людина, культура, природа, діяльність, екологія, освіта, виховання.

Основна місія інженерно-педагогічної діяльності полягає у творенні матеріальної культури та прикладної науки, в результаті чого постає «технологічний добробут» людства й одночасно здійснюється виховання і навчання людини, прилучення її до загальнокультурних цінностей. Тому інженерно-педагогічна діяльність – це інтегративне поєднання технічного й гуманітарного аспектів складного процесу професійного навчання і виховання [12, 335]. Інформатизація освіти і виробництва ставить перед сучасними інженерами-педагогами ряд додаткових вимог до їх професійної кваліфікації, які полягають в оволодінні новими інформаційними технологіями інженерної праці, зокрема готовності організувати й супроводжувати професійну діяльність засобами сучасних комп'ютерних технологій. На якість підготовки інженерно-педагогічних фахівців суттєво впливають інноваційні зміни, які стосуються навчальних планів, прийомів та методів навчання, використання навчальних технологій, у тому числі комп'ютерних тощо.

Мета статті – розкрити зміст інформаційно-аналітичних та просвітницьких технологій, що сприяють формуванню екологічної культури у студентів інженерно-педагогічних спеціальностей.

Впровадження інформаційних педагогічних технологій ставить за мету формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності як результату спеціальної підготовки, який є інтегральним утворенням особистості майбутнього інженера-педагога, що виникає в поєднанні мотивів, теоретичних, професійно значущих знань, умінь, навичок і педагогічного досвіду, які відповідають напрямку за профілем інженерно-педагогічної діяльності. Інакше кажучи, професійно-педагогічна готовність майбутніх інженерів-педагогів у галузі комп'ютерних технологій розглядається як підсистема загальної професійно-педагогічної готовності, а саме: здатність інженера-педагога застосовувати комп'ютерні технології для аналізу, обробки і пошуку навчального матеріалу, розробки та використання комп'ютерних технологій навчання у навчальному процесі закладів I-II рівня акредитації або у діяльності інструктора, методиста та інспектора на виробництві, а також вміння передавати учням

спеціально відібраний і дидактично опрацьований навчальний матеріал за допомогою комп'ютерних технологій [9, 176]. Для освоєння інформаційних технологій недостатньо розробки технологій навчання та забезпечення матеріальної бази, необхідно сформувати в майбутніх інженерів-педагогів основи відповідної інформаційної культури.

Під інформаційною культурою перш за все розуміється рівень розвитку інформаційних зв'язків у суспільстві та характеристика інформаційної діяльності людей. Інформаційна культура також трактується як єдність інформаційної спроможності та творчої інформаційної діяльності, що реалізуються в інформаційній взаємодії суб'єктів у процесі створення, зберігання, перетворення, передавання, сприймання і використання інформації у суспільстві. У сучасних словниках інформаційна культура визначається як рівень інформатизації, ступінь її освоєння і якість використання людиною, а також як опанування засобів інформатики. Інформаційна культура – це сукупність знань про основні способи подання знань, даних та інформації разом з умінями застосувати їх на практиці для вирішення і постановки змістових завдань [14, 6]. Дослідниками визначено й обґрунтовано п'ять компонентів сформованості інформаційної культури студентів інженерно-педагогічного ВНЗ, майбутніх учителів: знання про пристрої і принципи функціонування комп'ютера; навички грамотної постановки задач для їх розв'язання за допомогою комп'ютера; вміння формалізованого опису поставлених задач; уміння побудови алгоритмів розв'язання задач за їх математичними моделями; навички використання прикладних систем для вирішення практичних задач. Ці компоненти мають інтегрований характер – кожний з них вимагає наявності певних знань, умінь і навичок.

До складу інформаційних технологій входять мультимедійні технології, пов'язані зі створенням мультимедіа продуктів: електронних книг, енциклопедій, комп'ютерних фільмів, баз даних. У цих продуктах об'єднуються текстова, графічна, аудіо- та відеоінформація, анімація. Мультимедіа технології дозволяють учням, не виходячи з навчальної аудиторії, будинку, офісу, бути присутніми на лекціях видатних учених, брати участь у конференціях, діалогах, вести кореспонденцію. Мережеві технології призначені для телекомунікаційного спілкування учнів з викладачами, колегами, працівниками бібліотек, лабораторій, установ освіти тощо. Телекомунікаційний доступ до баз даних здійснюється через всесвітню мережу Інтернет [11, 24].

Комп'ютерні технології у професійній діяльності створюють для майбутнього інженера-педагога широкі можливості. Основними напрямками використання є такі: підготовка до проведення занять, позанавчальних заходів; проведення занять, зокрема з використанням комп'ютерних засобів навчання та спеціальних програм прикладного призначення згідно з напрямом підготовки майбутнього інженера-педагога; розробка власних комп'ютерних засобів навчання; формування навчально-методичного комплексу; ведення контролю роботи учнів; пошук інформації у мережі Інтернет; використання електронних баз даних і довідково-інформаційних систем; планування навчально-виховного процесу; цілеспрямована самоосвіта інженера-педагога [9, 177]. Однак входження до інформаційної цивілізації означає, що людина і суспільство щорічно зіштовхуються з оновленими і новими знаннями, технологіями, інструментами, матеріалами і вимогами до якості виробничої діяльності, засобами передачі інформації, а також з новим соціокультурним середовищем. Оскільки на сьогоднішній день не існує алгоритму адаптації до такої ситуації, то необхідно насамперед навчити людину оперативної, системної і послідовної освоєння нових знань й інформації у міру їх накопичення і розвитку. Інформаційні технології навчання можна визначити як сукупність електронних засобів і способів їхнього функціонування, які використовуються для реалізації навчальної діяльності. До складу електронних засобів входять апаратні (технічні), програмні й інформаційні компоненти. Крім цього, вони дозволяють побудувати відкриту систему освіти, де кожна людина зможе обрати свою власну стратегію навчання [15, 136].

До прогресивних просвітницьких технологій навчання, крім інформаційних, зараховують також так зване інтерактивне навчання. В Україні розроблена та пропагується технологія інтерактивного навчання О. Пометун. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов для навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учнів; учитель і учень є рівноправними суб'єктами навчання. Інтерактивне навчання сприяє формуванню певних умінь та навичок; усвідомленню основних духовно-моральних цінностей; створенню атмосфери співробітництва, творчої взаємодії; розвитку комунікативних якостей. Технологія передбачає проектування, прогнозування, моделювання та спільне вирішення проблемних ситуацій [11, 23]. У процесі інтерактивного

навчання майбутніх інженерів-педагогів вирішують такі основні завдання соціального самоствердження: підвищення загальної культури особистості педагога (культури мислення, мовлення, спілкування); включення студентів у процес взаємодії з навколишніми людьми для задоволення їх потреби у спілкуванні; розвиток техніки спілкування і взаємодії, здібностей, почуттів, переконань, умінь стверджувати довірливі взаємовідносини як вищу цінність спілкування; формування риторичних знань, умінь і навичок (культури високого красномовства) на базі підвищення їх мовленнєвої культури [8, 10].

У процесі застосування інтерактивних технологій навчання у студентів формуються афективний, когнітивний, аксіологічний і праксеологічний компоненти життєвої активності як інтегральної якості особистості, що проявляється в єдності знань, ціннісних орієнтацій і готовності до певних дій і поведінки в конкретному виді життєдіяльності.

Таким чином, характерні риси процесу інформатизації інженерно-педагогічної освіти – зміна мети і змісту навчання. При цьому зміст навчання змінюється в декількох напрямках, значення яких трансформуються відповідно до розвитку процесу загальної інформатизації суспільства. Перший напрямок – становлення навчальних дисциплін, які забезпечують загальноосвітню і професійну підготовку учнів у галузі інформатики. Другий напрямок – розширене використання усього спектра різноманітних засобів інформатизації, застосування яких стає нормою у всіх сферах діяльності людини. Цей процес зумовлює певна зміна предметного змісту, форм і методів викладання всіх навчальних дисциплін на всіх рівнях освіти. Третій напрямок – глибинний вплив інформатизації на мету навчання, тобто переосмислення, переструктурування накопичених людством знань, формування у суспільній свідомості переконання про необхідність енциклопедичних знань, тобто ставлення до освіти як до загальноцивілізаційної цінності [15, 141]. Інформаційні та просвітницькі технології, окрім іншого, повинні містити в собі компонент екологічної спрямованості, оскільки, як це зазначалося вище, майбутній інженер-педагог повинен вміти користуватися знанням природо відповідно та відповідально. Інформаційні технології навчання в екологічній освіті та вихованні екологічної культури несуть потужний позитивний потенціал, оскільки підвищують можливість моделювання та прогнозування наслідків діяльності, мають високий наочний характер, можуть застосовуватися як у колективній, так і в індивідуальній діяльності, розширюють доступ до інформації тощо.

Згідно з С. Д. Дерябо та В. О. Ясвіним, в екологічній освіті інженера-педагога можуть реалізуватися два напрямки: 1) орієнтація на «природне середовище», що втілюється в інвайронментальній педагогіці; 2) орієнтація на «світ природи» – в екологічній педагогіці. З позиції першого підходу у процесі екологічної освіти необхідно формувати систему уявлень про навколишнє природне середовище як про цілісну, неподільну систему, що забезпечує життєдіяльність людини як біологічного виду; формувати свідоме, відповідальне ставлення до навколишнього середовища, стратегії і технології раціонального природокористування. З позиції другого підходу у процесі екологічної освіти необхідно формувати: по-перше, систему уявлень про світ природи як про сукупність конкретних природних об'єктів (та їх комплексів); по-друге – ставлення до природних об'єктів як до унікальних, неповторних; по-третє – стратегії і технології непрагматичної взаємодії з ними [3, 35]. Зазначений другий підхід спрямовує на визначення такого компоненту навчальних технологій, як аксіологічно-виховні технології.

Виховання як форма забезпечення наступності поколінь завжди має аксіологічне підґрунтя, оскільки є первинною формою передачі знань, навичок, досвіду, а тому виховання повинне проходити через увесь навчальний процес. Сьогодні аксіологічного значення набувають інноваційні технології навчання та виховання, оскільки вони дозволяють швидко реагувати на зміни у суспільному замовленні фахівців.

Розглядаючи інновацію як зміну системи, відповідну діяльність і результат, І. Дичківська визначає поняття «інноваційні педагогічні технології» як «цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів» [4, 31].

Майбутній інженер-педагог як суб'єкт інноваційної діяльності та її організатор має усвідомити, що в професійній діяльності він вступає у взаємодію з іншими членами педагогічного співтовариства в процесі створення, використання і розповсюдження інновацій, він обговорює зміст нововведення і ті зміни, які можуть відбуватися в предметах, свідомості, традиціях і таке інше. Але інновація виникає не сама по собі, а в результаті того, що людина (учитель як суб'єкт педагогічної інновації) постійно проявляє дослідницький інтерес до тих або інших педагогічних явищ, які стали для нього проблематичними, викликають внутрішню напругу, примушують думати і діяти, відповідати на них

своїми інноваціями. Ці явища можуть виникати не тільки в навколишньому середовищі, а і в самій людині, у сфері її цінностей і потреб [8, 9]. Аксиологічна складова педагогічної технології найбільше виявляється при застосуванні принципів особистісно орієнтованої освіти. Основними ознаками методик і технологій, які забезпечують реалізацію принципів особистісно орієнтованої освіти, є наступні: робота для розвитку та саморозвитку учня відбувається з урахуванням його здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктного досвіду; створюються умови для реалізації та самореалізації особистості; забезпечується суб'єктність учня за рахунок можливості впливу на хід діяльності (вибір змісту, засобів, методів, форм навчання); навчання будується на принципах варіативності; кінцевим продуктом є не лише здобуття знань, вироблення умінь і навичок, а й формування компетентностей; учень стає суб'єктом діяльності тільки тоді, коли реально може впливати на неї на всіх етапах; учні вчаться самостійно здобувати й застосовувати знання [11, 21].

Найважливішою складовою освітнього процесу в інженерно-педагогічному ВНЗ є формування у студентів екологічної відповідальності як форми поглядів, знань, умінь спрямованих у майбутній інженерної діяльності на усвідомлення моральної відповідальності за стан навколишнього середовища [6, 273]. Найважливішим компонентом екологічної культури майбутнього інженера-педагога є ціннісно-мотиваційний, тому що цінності в його структурі займають домінуючі позиції, а ціннісні орієнтації обумовлюють значення і сенс екологічних знань, умінь і навичок у навчальній і професійній діяльності, усвідомлення екології як однієї з основ розвитку суспільства й особистості, співвідношення життєвих спрямувань особистості із загальнолюдськими цінностями. У процесі формування ставлення до навколишнього середовища як до цінності відбувається й розвиток інтелектуальних почуттів, тобто емоційного ставлення до процесу пізнання, естетичних почуттів, які посилюють інтелектуальні, виявляються в найрізноманітніших переживаннях радості під час сприйняття прекрасного в природі. Здійснюється й оволодіння моральними цінностями, що має вияв у культурі екологічно правильної поведінки [7, 8].

Екологічна освіта у ВНЗ є продовженням попередніх етапів екологічної освіти (дитячий садок, середня школа, родина) і наступним, більш високим рівнем у системі безперервної багатоступеневої екологічної освіти. Тому у вищому навчальному закладі необхідно виховувати у студентів почуття високої відповідальності за збереження та примноження природних багатств,

бережливе їх використання, охорону природного середовища та довкілля. Одним з глобальних завдань вищої школи є сприяння формуванню у кожного студента особистісного аксіологічного сенсу знань. Це можливо при залученні знань з різних сфер життєдіяльності людини та багатогранний розгляд об'єктів екологічної науки у цих сферах, на цій основі можливе активне формування екологічної свідомості та культури студентів [10, 202].

Аксіолого-виховна складова навчальних технологій як жодна інша близька до екологічних питань, оскільки в екології проблема взаємовідносин Людини і Природи є визначальною. Існує декілька підходів до її розв'язання. Так, один із них припускає, що взаємовідносини будуються за правилами, які встановлює сама людина, тобто превалює технократичний образ мислення. Цей підхід є характерним для інженерів. Е. В. Гірусов характеризує його як природоруйнівний, підґрунтям якого є створення штучних засобів виробництва, виготовлених без урахування екологічних законів. Такий підхід домінував у свідомості суспільства протягом минулого століття, але наслідки його спостерігаються й зараз, тому освітні технології повинні викреслити технократичну свідомість і ґрунтуватися на іншому підході, теоретичні положення якого висвітлені у роботах А. О. Горелова, М. М. Мойсєєва, В. К. Рибалко, які дотримуються ідей коеволюції, що обґрунтовують необхідність перебудови пріоритету людини, тісного узгодження її з можливостями природи, адаптацію до неї, збереження і розвиток екосистем [7, 12]. Саме цей підхід закладає підвалини виховання правильної екологічної поведінки студентів інженерно-педагогічних закладів освіти, дає можливість вирішувати питання впровадження нових технологій на виробництві, мати чіткі уявлення про процеси, що не призводять до порушення екологічної рівноваги в екосистемах, сприяє розвитку як когнітивного компонента, так і діяльнісно-професійного, оскільки вони забезпечують спрямованість майбутньої екологічної діяльності, доцільне використання природи з урахуванням її можливостей, розвиток ціннісно-мотиваційної сфери особистості.

Наступним видом навчальних технологій визначають технології педагогічного дискурсу. Педагогічний дискурс – це об'єктивно існуюча динамічна система ціннісно-сміслової комунікації суб'єктів освітнього процесу, що функціонує в освітньому середовищі ВНЗ, що включає учасників дискурсу, педагогічні цілі, цінності і змістовну складову, забезпечує набуття студентами випереджаючого досвіду в проектуванні та оцінці будь-якого педагогічного чи соціального явища відповідно до норм культурообразної діяльності. Цей вид

особистісного досвіду можна розглядати як досвід культурного співавторства в спільній творчій діяльності студента та викладача зі перетворення соціальної та педагогічної реальності [5]. Деякі дослідники (В. І. Карасик, О. О. Каратанова, М. Ю. Олешков та ін.) розглядають навчально-педагогічний дискурс як форму «суспільної практики», «спеціальний різновид клішованого спілкування між людьми, які можуть не знати один одного, але повинні спілкуватися відповідно до норм даного соціального інституту» [2, 10]. Стратегії навчально-педагогічного дискурсу складаються з комунікативних інтенцій, які конкретизують основну мету соціалізації людини, – перетворити дитину на члена суспільства, який поділяє систему цінностей, знань і думок, норм і правил поведінки цього суспільства.

Особливістю педагогічного дискурсу є те, що він може бути віднесеним до продуктивної інноваційної діяльності, оскільки серед його обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість. Надбання світової і вітчизняної педагогіки, сучасні науково-педагогічні дослідження та практичний досвід багатьох поколінь педагогів переконують у необхідності творчого елемента в педагогічному дискурсі. Специфіка педагогічної творчості полягає в тому, що її об'єктом і результатом є творення особистості, а не образу, як у мистецтві, чи механізму, конструкції, як у техніці. Педагогічний процес розглядають як спільну творчість (співтворчість) педагога й вихованця у ситуації педагогічної взаємодії, у процесі якої відбувається педагогічне перетворення людини [1, 15].

Мета педагогічного дискурсу має, як і мета освіти в цілому, трикомпонентний характер: у професійній сфері – формування ключових компетентностей учасників освітнього процесу, у суспільному житті – повноцінна соціалізація особистості в суспільстві, в особистісній сфері – становлення самоцінної особистості. Загальна мета педагогічного дискурсу полягає у створенні умов для становлення цілісної людини у всьому різноманітті її психофізичних, соціальних та особистісних характеристик.

Педагогічний дискурс, як і будь-яка новітня технологія, має пройти чотири етапи [4, 266]:

1. Моделювання. Науково обґрунтоване моделювання передового педагогічного досвіду передбачає діяльність учених-педагогів, працівників управління освітою, керівників освітніх закладів і методичних служб. На цьому етапі вчені-педагоги, працівники органів управління освітою, керівники навчальних закладів і методичних служб організовують спільну діяльність щодо створення певної теоретичної моделі передового педагогічного досвіду, яка, крім

педагогічної новизни, враховувала б відповідні морально-психологічні, науково-теоретичні, науково-методичні, правові фактори.

2. Формування моделі досвіду. Особливістю цього етапу є створення за допомогою понять, схем, рекомендацій алгоритму дій системи засобів педагогічної, управлінської, науково-методичної діяльності або окремих її елементів.

3. Створення (вирощування) досвіду. На цьому етапі теоретичні положення моделі трансформуються в реальну педагогічну діяльність.

4. Впровадження в педагогічну практику створеного досвіду. Відбувається воно в процесі реалізації системи науково-методичних і організаційних заходів, які забезпечують використання досвіду в масовій педагогічній практиці.

Значущим для навчально-педагогічного дискурсу є таке: 1) офіційність комунікації; 2) соціальна та комунікативна нерівноправність учасників; 3) усталеність теми та комунікативних подій дискурсу; 4) переважання епістемічних (пізнавальних) стратегій над конверсаційними; 5) ідеологічна забарвленість моральних та утилітарних цінностей; 6) ритуалізованість; 7) фасцинативність [4, 16]. Знання в освітньому процесі – це конвенційні знання, що не заперечуються і не вимагають змін у своїй системній логічній зв'язності та сталості. Це усталені в науці зразки, які переходять потім в освіту і визнаються та тиражуються науковою комунікацією, створюючи у сфері психічних, гносеологічних, освітніх відносин феномен знання, яке працює.

Для успішного проектування педагогічного дискурсу його учасники повинні володіти професійно-педагогічною, загальнокультурною і дискурсивною компетентностями, які, на відміну від узагальнених, універсальних знань, мають дієвий, практикоорієнтований характер і орієнтують людську діяльність на нескінченну різноманітність професійних і життєвих ситуацій. Це є одним з основних педагогічних умов успішного проектування педагогічного дискурсу [5].

Аналіз педагогічної літератури свідчить, що цільові, змістові та процесуальні особливості педагогічного дискурсу як інноваційної освітньої технології моделюються передусім на основі гуманістичних педагогічних ідей і технологій, вони спрямовані на актуалізацію освітніх потреб особистості. Отже, педагогічний дискурс як інноваційна педагогічна діяльність може здійснюватися як у традиційних навчальних закладах, так і в закладах нового типу. Особливістю педагогічного дискурсу є те, що він може бути

віднесеним до продуктивної діяльності, оскільки серед його обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість. Надбання світової і вітчизняної педагогіки, сучасні науково-педагогічні дослідження та практичний досвід багатьох поколінь педагогів переконують у необхідності творчого елемента в педагогічному дискурсі. Специфіка педагогічної творчості полягає в тому, що її об'єктом і результатом є творення особистості, а не образу, як у мистецтві, чи механізму, конструкції – як у техніці. Педагогічний процес розглядають як спільну творчість (співтворчість) педагога й вихованця у ситуації педагогічної взаємодії, у процесі якої відбувається педагогічне перетворення людини [12, 202]. Педагогічний дискурс слід розглядати одночасно як педагогічну технологію та технологію навчання [1, 16]. Як педагогічна технологія дискурс відображає тактику реалізації освітніх технологій у навчально-виховному процесі за наявності певних умов. Педагогічний дискурс має акумулювати і виражати загальні ознаки та закономірності навчально-виховного процесу не залежно від конкретного навчального предмета. Педагогічний дискурс відображає модель навчально-виховного та управлінського процесів у навчальному закладі, об'єднує в собі їх зміст, форми і засоби. Він може охоплювати й спеціалізовані технології, що застосовуються в інших галузях науки і практики – електронні, нові інформаційні технології, промислові, поліграфічні, валеологічні (які зберігають здоров'я). Як технологія навчання (виховання, управління) педагогічний дискурс має моделювати шлях засвоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) в межах відповідного навчального предмета, теми, питання. За багатьма параметрами він наближений до окремої методики. Педагогічному дискурсу притаманні всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв'язок частин, структурна та змістовна цілісність, соціо- і природодоцільність, інтенсивність усіх складових процесу навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Технології сучасного педагогічного дискурсу / В. Андрущенко О. Скубашевська // Вісн. Ін-ту розвитку дитини. – Вип. 14. – 2011. – Сер.: Філософія. Педагогіка. Психологія: Зб. наук. праць. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова. – С. 15.
2. Габідулліна А.Р. Навчально-педагогічний дискурс: категоріальна структура та жанрова своєрідність: автореф. дис...д-ра філолог. наук 10.02.02 / Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН Укр. – К., 2009. – С. 10.

3. *Дерябо С.Д.* Две модели экологии / С.Д. Дерябо, В.А. Ясвин // Человек. – 1998. – №1. – С. 35.
4. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2004. – С. 31.
5. *Ежова Т.В.* Педагогический дискурс и его проектирование // [Электронный ресурс] Интернет-журнал «Эйдос». – 2007. – 30 сент. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-5.htm>.
6. *Емец Е.В.* Дидактический комплекс формирования экологической ответственности студентов технического вуза / Е.В. Емец, Н.Н. Михайлова // Фундаментальные исследования. – 2012. – № 3. – Ч. 2. – С. 273.
7. *Єфіменко Н.П.* Особливості формування екологічної культури студентів вищих технічних закладів освіти: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х., 2000. – С. 8.
8. *Коберник Г.* Формування у майбутнього вчителя професійних якостей в процесі застосування інтерактивних технологій навчання // Проблеми підготовки сучасного вчителя: Зб. наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н.С. (гол. ред.) та інші]. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – Вип. 2. – С. 10.
9. *Крамаренко Т.А.* Визначення рівня готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2011. – № 20 (231). – Ч. II. – С. 176.
10. *Петрук В.Г.* Екологічне виховання у вищій школі [Електронний документ] / В.Г. Петрук, І.І. Безвозюк, Т.І. Панченко // Гуманізм та освіта: Матер. міжнар. наук. практ. конф. ВНТУ. – 2010. – Режим доступу: conf.vntu.edu.ua/.../Petruk_Bezvozyuk_Pan.
11. *Примакова В.В.* Інноваційні технології навчання в сучасній початковій школі // Наука – школі: Таврійський вісник освіти. – 2011. – № 4 (36). 21.– С.
12. *Скварок М.Ю.* Особливості професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів з проектування одягу // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка Сер.: Педагогіка. – 2011. – № 3. – С. 335.
13. *Скубашевська О.С.* Педагогічний дискурс в інноваційній стратегії розвитку освіти // Мультиверсум : Філософський альманах : зб. наук. праць / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К., 2008. – Вип. 67. – С. 202.
14. *Столяревська А.Л.* Формування інформаційної культури студентів педагогічних вузів при вивченні курсу інформатики: Автореф. дис... канд. пед. наук 13.00.01 / Харківський держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків, 1999. – С. 6.

15. Шанидзе Н.О. Система безперервної освіти як чинник соціалізації особистості: Дис... канд. соціол. наук 22.00.04 / Харківський нац. ун-т внутрішніх справ. – Харків, 2005. – С. 136.

Парыш Н. М. Информационно-аналитические и просветительские технологии в формировании экологической культуры студентов инженерно-педагогических специальностей.

Цель использования информационных технологий – формирование готовности будущих инженеров-педагогов к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности как результата специальной подготовки, который представляет собой интегральное образование личности будущего инженера-педагога, возникает в сочетании мотивов, теоретических, профессионально значимых знаний, умений, навыков и педагогического опыта, которые соответствуют направлению по профилю инженерно-педагогической деятельности.

Ключевые слова: человек, культура, природа, деятельность, экология, образование, воспитание.

Parysh N. M. Information-analytical and educational technology in the formation of ecological culture of students of engineering and pedagogical specialties.

The use of information technology is targeted at developing readiness for future engineers, teachers to use computer technology in their professional activities, as a result of specific training, which is the integral formation of a future engineer, a teacher, there is a combination of motives, theoretical, professionally relevant knowledge, skills and teaching experience that correspond to the direction of the profile of engineering and teaching.

Keywords: people, culture, nature, activity, ecology, education, education.

Отрешко В. С.

**ІДЕЯ ПРАЦІ В ІСТОРІЇ (ВІД ПЛАТОНА ДО ДЮРКГЕЙМА)
ТА ЇЇ РОЛЬ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

У статті проаналізована ідея праці як основного чинника утвердження справедливого способу життя, зокрема в наукових розробках Платона, Маркса та Дюркгейма; підкреслено актуальність цієї ідеї для сучасної України: ідея праці може стати тим камертоном, за яким мають здійснюватись всі державотворчі процеси.